

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

МЕСЕЧЕН
ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕН
Б Ю Л Е Т И Н

АВГУСТ
2015 г.

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набирана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

- е основно оперативно и научноизследователско звено при БАН в областта на метеорологията агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение;
- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;
- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- осигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в сферата на компетентност на НИМХ;
- участие в глобалния и регионалния (VI регион Европа, към СМО) обмен на данни, информации и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

- I.1. Синоптична обстановка
- I.2. Температура на въздуха
- I.3. Валежи
- I.4. Силен вятър
- I.5. Облачност и слънчево греене
- I.6. Особени и опасни метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1-4.VIII: След преминаването на студения атмосферен фронт на 31.VII, през първите дни на август налягането от север бързо се повишава. По-голямата част от Източна Европа и източната част от Централна са обхванати от обширен антициклон. България се намира в южната му периферия. Времето е предимно слънчево и температурите се повишават, на 4.VIII достигат 31-36°C.

5-6.VIII: При земята атмосферното налягане слабо се понижава и полето се размива, като остава антициклонално. Във височина, от североизток, през Черно море към Турция и Гърция се спуска долина и над южната част от Балканите се формира циклон. Остава горещо, температурите се повишават с 1-2°C, но атмосферата е по-неустойчива. На места се развива купесто-дъждовна облачност с гръмотевични бури и краткотрайни валежи.

7-9.VIII: Над Югоизточна Европа и източната част от Централна отново се изгражда антициклон. Постепенно и високият циклон на юг се запълва. През първия ден, с повишението на налягането, баричният градиент в Югоизточна България се увеличава и там е доста ветровито. Поривите на вятъра достигат 20-24 m/s. В следствие вятърът в източните райони отслабва, но остава умерен. Температурите съвсем слабо се понижават. Времето е горещо и предимно слънчево, но над Източна България и в планините има и временни увеличения на облачността.

10-16.VIII: Антициклонът в приземния слой се премества на север. В Югоизточна Европа налягането се понижава и полето се размива, след 13.VIII дори придобива **циклонална** кривина. Във височина в Централното Средиземноморие се формира циклон, който след това преминава на изток през южната част от Балканите. Времето остава предимно слънчево, но и се развиват отделни купесто-дъждовни облаци и има изолирани краткотрайни валежи. Температурите се повишават и на 16.VIII в много райони достигат 37-38°C, в Свищов е 39°C.

17-19.VIII: С преминаването от запад на изток на студен атмосферен фронт, атмосферата над страната се лабилизира. През първия ден се развива мощна купесто-дъждовна облачност. На много места падат краткотрайни но интензивни валежи, съпроводени с гръмотевична дейност, временно усилване на вятъра, а на места и градушки. През следващите два дни е с променлива облачност, валежи има на 19.VIII в Източна България. Максималните температури са с 5-10°C по-ниски в сравнение с изминалия горещ период.

20-23.VIII: Преминава още един студен фронт от север-североизток. Впоследствие налягането се повишава и по-голямата част от Балканите попада в периферията на обширен антициклон, заемащ цялата източна половина от континента. В по-високите нива над Балканите преминава циклон. До 22.VIII има значителни валежи, на места сумарно над 100 mm (1/m2). Последният ден вече е без валежи. Нахлува още една порция студен въздух и температурите се понижават чувствително, особено в Северна България, където са почти без дневен ход и максималните остават под 20°C.

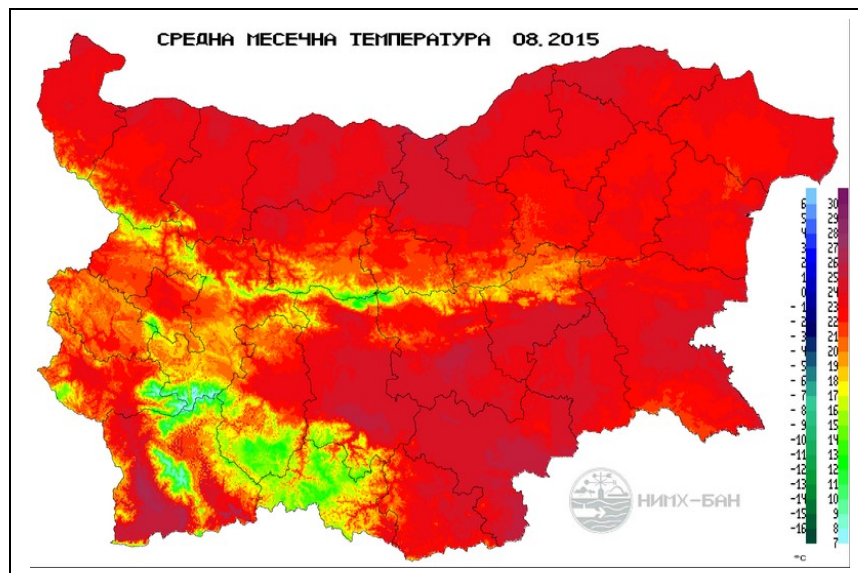
24-31.VIII: Антициклонът отслабва и центърът му се премества на юг. Във височина също се възстановява антициклонална циркулация. Времето е слънчево и през повечето дни почти тихо. Температурите отново се повишават и достигат летни стойности, на места около и над 35°C.

Метеорологична справка за месец август 2015 г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	T _{ср}	ΔT	T _{макс}	Дата	T _{мин}	Дата	Сума	Q/Qn (%)	макси- мален	Дата	валеж (mm)		вятър ≥14 m/s	гръмо- тевици
											≥1	≥10		
София	22.5	3.0	33.1	16	10.8	24	63	124	37	21	6	1	0	8
Видин	23.1	1.6	36.8	12	10.6	24	50	138	14	20	6	1	4	7
Монтана	23.7	2.1	37.0	12	12.5	22	65	141	23	18	9	3	1	3
Враца	24.0	2.6	35.8	16	13.0	24	62	98	34	21	6	1	1	3
Плевен	24.4	2.1	38.0	16	10.2	24	30	63	12	21	6	1	2	4
В.Търново	23.7	2.6	37.5	16	11.7	24	79	124	31	23	5	3	0	3
Русе	24.8	2.0	37.5	16	14.2	24	164	316	63	1	5	5	1	2
Разград	23.0	2.5	36.3	16	12.6	23	86	178	41	21	5	3	0	3
Добрич	22.4	2.9	35.0	13	11.0	27	50	115	17	17	7	2	0	5
Варна	24.0	2.3	35.2	6	15.2	28	62	195	29	18	6	2	0	3
Бургас	24.5	2.4	34.5	12	15.8	28	26	97	11	18	4	1	13	2
Сливен	25.0	2.8	36.2	16	15.0	27	86	233	34	1	5	3	4	4
Кърджали	24.2	1.9	36.1	12	10.0	28	52	163	42	22	3	1	6	6
Пловдив	24.1	2.1	37.0	12	12.2	28	151	396	64	21	6	3	1	6
Благоевград	24.3	2.6	35.6	31	12.4	29	27	72	15	17	4	1	1	7
Сандански	26.3	2.2	38.2	12	15.2	23	32	93	8	23	6	0	0	11
Кюстендил	23.3	2.9	35.6	12	9.6	28	31	79	14	1	4	1	0	6

ΔT - отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn - процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961-1990 г.

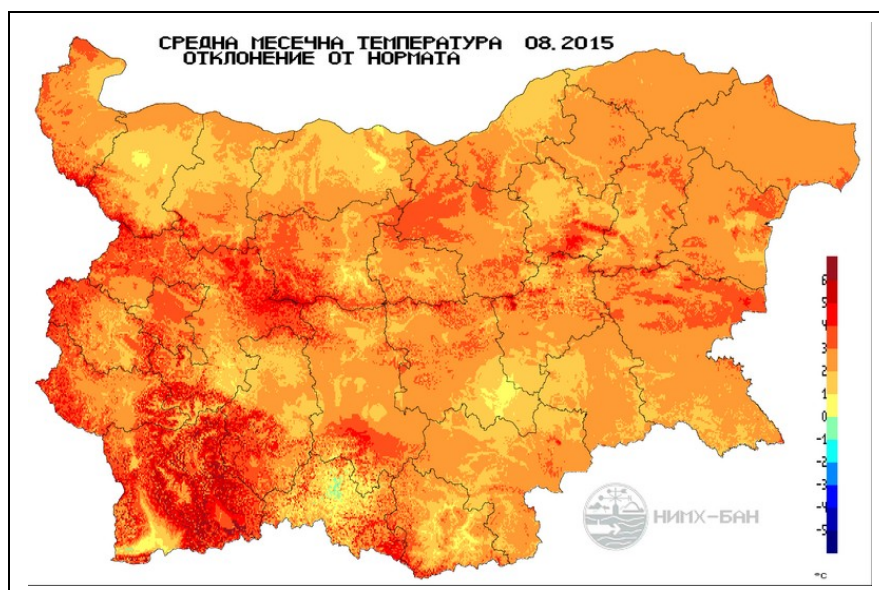
2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

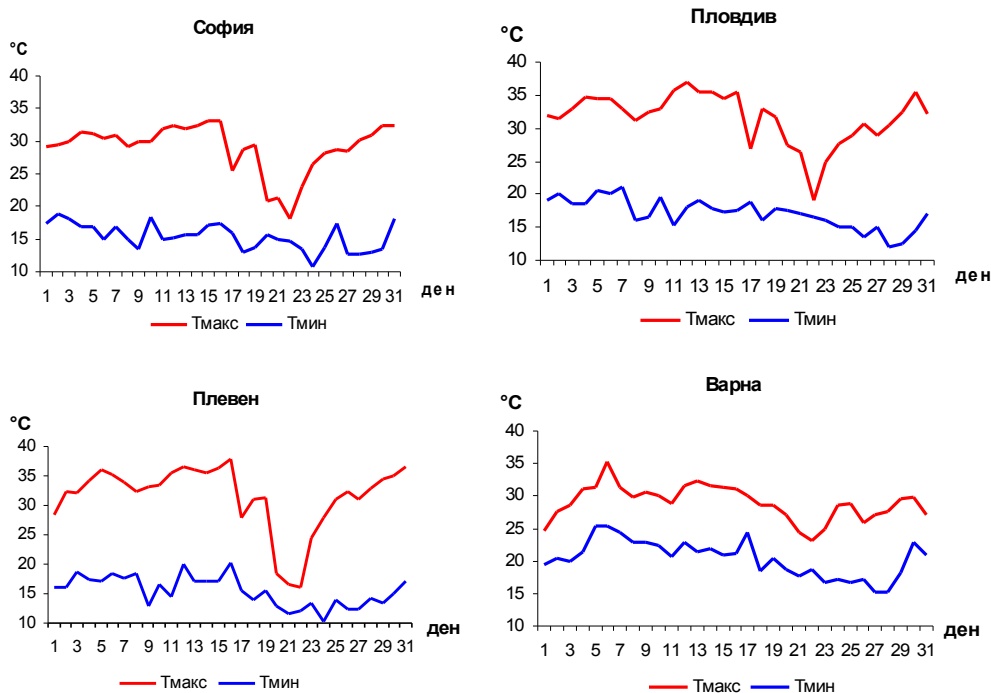
Средна месечна температура на въздуха (°C), август 2015 г.

Средните месечни температури са предимно между 20 и 26°C. По планинските върхове средните месечни температури са между 6.6°C (Мусала) и 15.0°C (Рожен). Месец август е най-топъл в Сандански (средна месечна температура 26.3°C) и най-студен в Чепеларе (средна месечна температура 16.1°C). Средните месечни температури имат отклонение от месечната норма между +1 и +4°C.

От 20.VIII до 23.VIII е относително студено със средни денонощни температури между 1 и 4°C под месечната норма средно за страната. От 24.VIII до 28.VIII е със средни денонощни температури около нормата. През останалите дни е относително топло със средни денонощни температури между 1 и 5.5°C над месечната норма средно за страната. Най-студено е в Чепеларе на 22.VIII (средна денонощна

Средна месечна температура - отклонение от нормата (°C), август 2015 г.

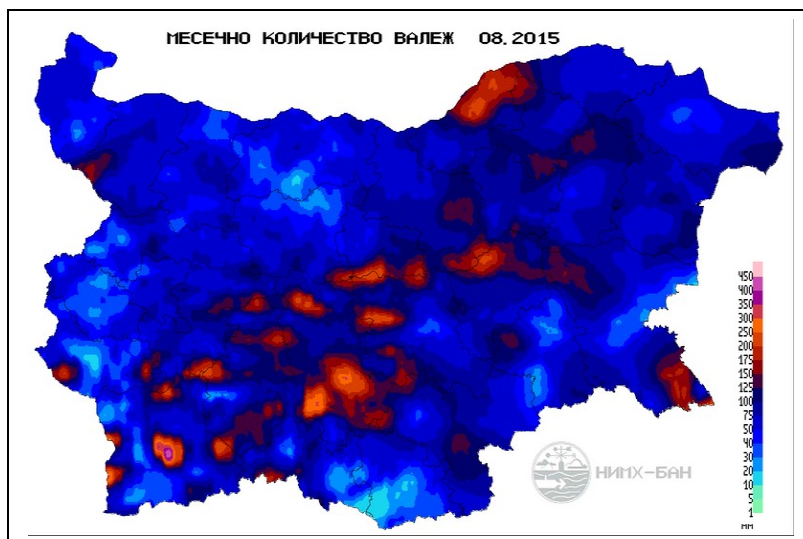

Температура на въздуха (°C) през август 2015 г. в някои градове.

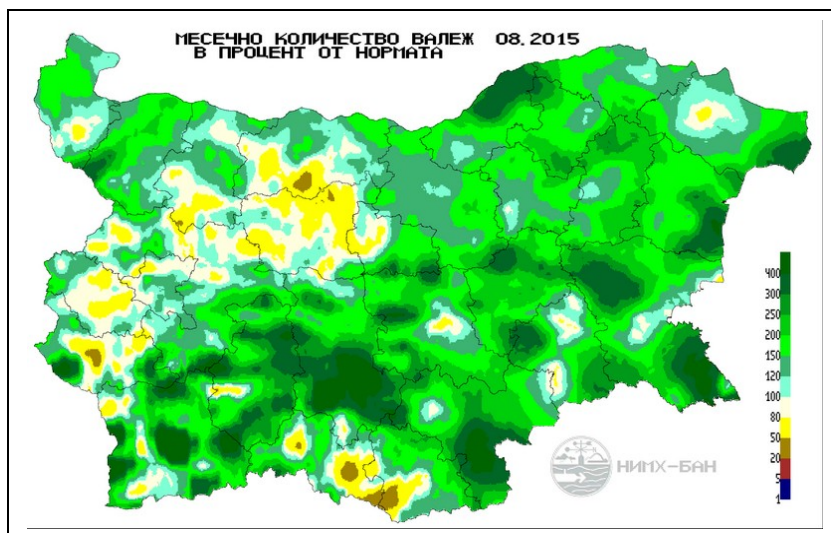
В по-голямата част от страната най-високите максимални температури са между 32 и 38°C, а по Черноморието и по високите полета – между 29 и 35°C. Измерени са предимно през второто десетдневие (Свищов 38.9°C на 16.VIII). Най-ниските минимални температури са предимно между 8 и 16°C. Измерени са през третото десетдневие (Чепеларе 4.8°C на 28.VIII).

3. ВАЛЕЖИ

В по-голямата част от страната месечните суми на валежите са между 80 и 400% от месечната норма (Садово 838%). В части от Западна, Северна-централна България и Родопите месечните суми валеж са между 40 и 120% (Златоград 40%). През периода 1-5.VIII има валежи само на отделни места в Югозападна България. През периода 5-7.VIII има гръмотевична дейност и краткотрайни обилни валежи на много места в Южна България. През периода 8-13.VIII е почти без валежи. През периода 14-24.VIII има валежи в цялата страна. Най-масови и обилни са валежите през периода 19-23.VIII, когато на места в Югоизточна България са измерени 24-часови количества валеж 50-120 mm. През периода 24-31.VIII е без валежи.

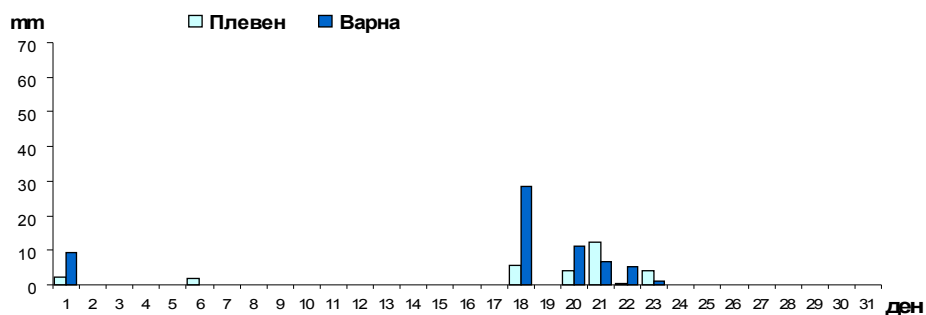
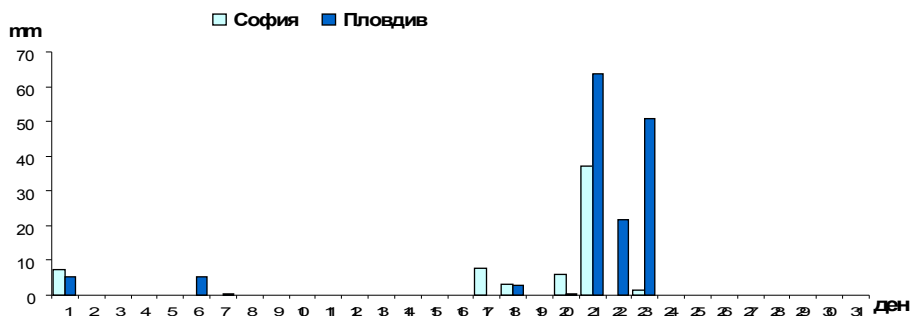

Месечно количество валеж (mm), август 2015 г.

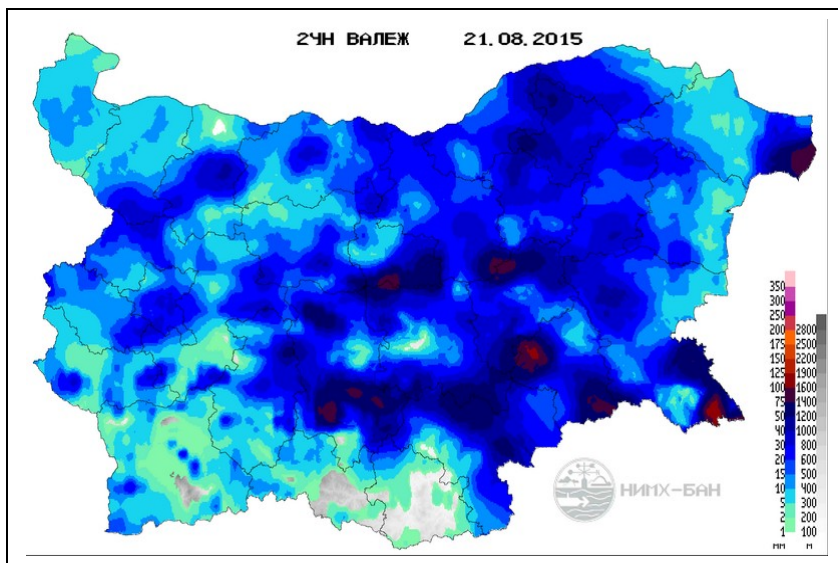

Месечно количество валеж (в % от нормата), август 2015 г.

Най-голямото 24-часово количество валеж е измерено в Граматиково, обл. Бургас, на 22.VIII (127 mm). Броят на дните с валеж над 1 mm е между 3 и 9, а на дните с валеж над 10 mm - между 0 и 5.

Денонощни количества валеж (mm) през август 2015 г.

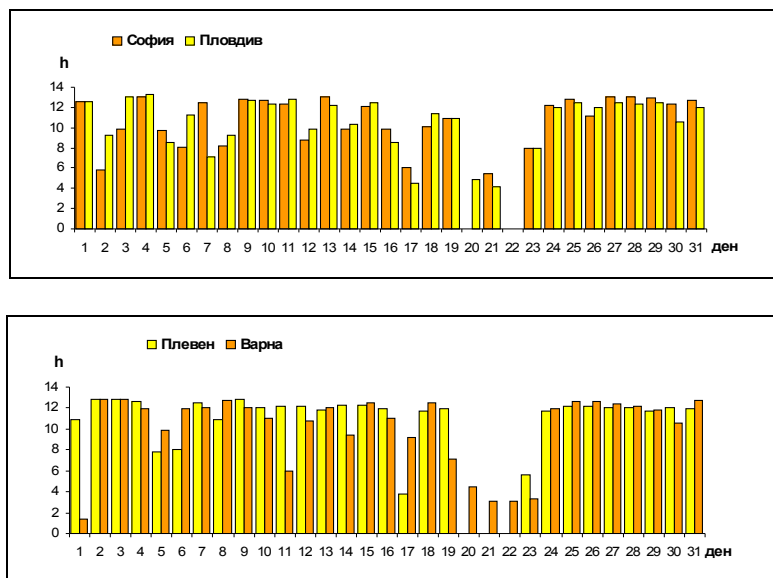
Разпределение на количествата валеж (в mm/24 h) от 20-21.08.2015 г.

4. СИЛЕН ВЯТЪР

През периода 5-9.VIII има условия за силен (14 m/s и повече) североизточен вятър главно в Източна България. През периода 12-19.VIII има условия за силен западен вятър главно в Дунавската равнина. През периода 17-23.VIII отново има условия за силен североизточен вятър главно в Югоизточна България. По високите планински върхове духа бурен североизточен вятър главно през периода 5-9.VIII. Броят на дните със силен вятър е предимно между 0 и 6.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност е между 1.5 и 4 десети, което е около и под месечната норма. Броят на ясните дни е между 9 и 22, което е около и над нормата. Броят на мрачните дни е между 0 и 5, което е около нормата.

Слънчево греене (в часове) през август 2015 г.

6. ОСОБЕНИ И ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Краткотрайни мъгли се образуват в 3 дни от месеца (за сравнение през август 2014 г. те са били 5 дни) и само в отделни станции като Кнежа и Русе (18.VIII), Добрич (19.VIII), Монтана и Русе (22.VIII). Мъгли (всъщност - облачна среда) са отбелязани общо от ВПС Ботев, Рожен, Мусала, Черни връх и Мургаш в 23 дни

Гръмотевична дейност е наблюдавана в 19 дни от месеца (през август 2014 г. – в 18 дни), като с най-голям обхват са гръмотевичните бури на 1.VIII (в 31 станции от 21 области), 6.VIII, 18-19.VIII и 21-22.VIII (32 станции в 18 области). **В медиите има съобщения за 4 души (вкл. 1 дете), починали от мълнии.**

През август са наблюдавани **градушки** в 6 дни (през август 2014 г. – в 11 дни). Със сравнително по голям обхват е явлението на 1.VIII (8 станции в 4 области) и на 6.VIII (5 станции в 3 области). **През този август градубитността е с честота и обхват, близка до нормалната за август.**

Особено опасни явления.

20-21.VIII. Мощната буря (отразена в някои медии като „адска“ с „ураганен“ вятър) в Пловдив (сумарен валеж 137 mm за периода 20-22.VIII и 64 mm само за денонощието) нанася значителни щети (за 20 минути от бедствието са изпочупени дървета, наводнени основни кръстовища и булеварди, а десетки автомобили са закъсали във водата. Шахтите не са успели да поемат голямото количество вода. Съобщава се още за градски наводнения в Пазарджик (63 mm/24 часа), Казанлък и Русе. Поройни са валежите в София и Сандански. Най-големи количества валеж от същия процес и период са измерени в Садово (193 mm) и Резово (253 mm).

На 20.VIII от зрителката на bTV Анна Фотева е заснет **воден смерч над Черно море** срещу село Тюленово, община Шабла, (обл. Добрич).

rsps1-19.VIII е **засушлив период**, през който условията са били подходящи за пожари. Само **горските пожари от периода 31.VII-14.VIII 2015 г. са 84** по информация на Изпълнителна агенция по горите (ИАГ). **Засегнатите горски територии са 9 521 дка**, През същия безвалежен период на 2013 г. са били регистрирани 42 горски пожара със засегната площ 3 157 дка. В медиите са отразени по-трудните за гасене пожари като: горският пожар в местността „Каракос“ между Казанлък и Мъглиж с обхванати около 10 дка горски масиви. На 12.VIII се съобщава за потушаване пожара в борова гора на местността Черни връх в Стара планина край град Априлци и за напълно овладяване на пожарите край Драгоман и

Брезник. Министерството на регионалното развитие информира за недостиг на водни ресурси в 16 области на страната.

20.VIII. Наводнени улици и щети от бурята в Пловдив.
(Източник: bTV-„Аз-репортерът”)

20.VIII. Градската река в Пазарджик и воден смерч над Черно море.
(Източник bTV-„Аз-репортерът”)

Пожарът край Казанлък.
(Източник: БГНЕС)

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

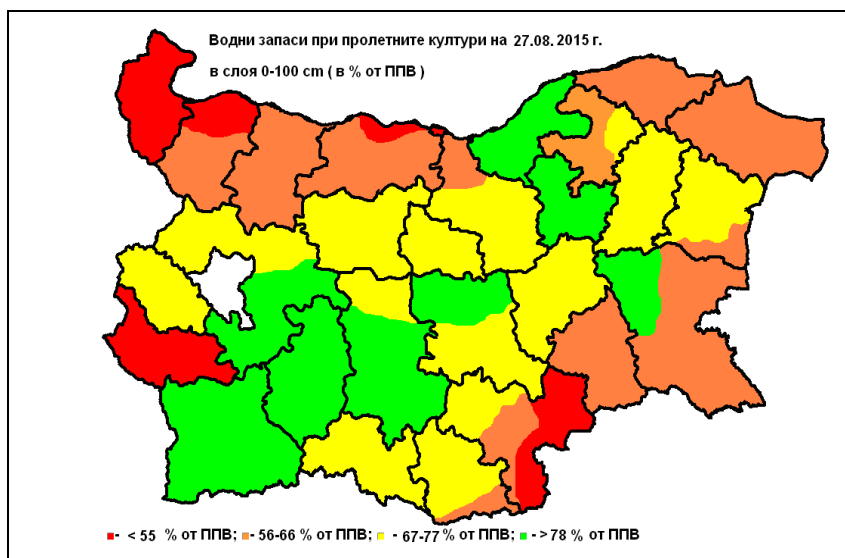
1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

След юлската суша и екстремните горещини, в края на юли и през няколко дни на август паднаха краткотрайни и незначителни валежи (между 2 и 15 l/m²), които имаха предимно освежителен характер. На единични места (Свищов, Русе, Силистра, Кюстендил, Сливен) валежните суми бяха по-съществени (18-65 l/m²). Там бе отбелязано известно подобрене на влагосъстоянието на почвата. Задържалото се горещо и сухо време през втората половина на първото десетдневие на август, с максимални температури, достигнали до 36-38 °С, както и ускореното развитие на земеделските култури, предизвикаха бързо изчерпване и намаление на влагосъдържанието в горните и по-дълбоките почвени слоеве. При определяне на почвените влагозапаси за пролетните култури на 7. VIII е установено, че в еднометровият почвен слой, те са в граници от 44 до 76 % от ППВ. Най-ниски стойности (44-54 % от ППВ), бяха измерени в крайните югозападни, североизточни и северозападни части от страната и около Кюстендил и агростанция Новачене, а най-високи нива (66-76% от ППВ) имаше в районите на Русе, Кнежа, Плевен, Пазарджик, Сандански, Карнобат и в някои Подбалкански области. В останалата част от страната запасите от влага в 100 cm слой заемаха междинни стойности (55-65% от ППВ).

Наднормените топлинни условия и безвалежното време, задържало се до средата на месеца, предизвика задълбочаване на засушаването, особено в районите на Западна и Южна България (Видин, Враца, Свищов, Кюстендил, Драгоман, София, Сандански, Чирпан, Елхово и Бургас), където в периода 1-15.VIII преобладавания отсъстваха или количествата им бяха под 3-5 l/m². В тези райони и в крайните североизточни части от страната, горещото време и оскъдните преобладавания от началото на август доведоха до изсушаване и бързо изчерпване на продуктивната влага от орнитият почвен слой и на отделни полета извършването на механизирани полски агротехнически дейности бе силно затруднено. Сериозни поражения от лятната суша по слънчогледа бяха наблюдавани в южните райони, а част от царевичните посеви бяха силажирани преди да приключат репродуктивният етап от развитието си. През следващите няколко дни до края на второто десетдневие настъпи лабилизиране на времето и сериозно захлаждане с повсеместни валежи. **Регистрирани бяха порои, бури и локални градушки**, но сериозни

щети по полските култури и насаждения не бяха отчетени. Значителните, а на места и интензивни валежи, с количества между 20 и 67 l/m² за повечето полски райони, повишиха нивата на влагозапасите в горните, а в отделни райони с наднормени валежни количества в Западна и Централна България - и в по-дълбоките почвени слоеве. На 17.VIII влагозапасите в 50 cm почвен слой при пролетните култури бяха между 25 и 77 % от ППВ, като най-ниски стойности имаше в областите: Видин, Свищов, Кнежа, Павликени, Добрич, Разград, Шумен, Търговище, Благоевград, Сандански, Пловдив, Хасково, Кърджали, Карнобат и Ямбол (25-55% от ППВ), а в останалите райони нивата им заемаха граници от 56 до 77 % от ППВ. Общият воден запас при пролетниците в 0-100 cm почвен слой бе между 41 и 84 % от ППВ, като най-добри запаси от влага (74-84% от ППВ), бяха измерени около Карнобат, Пловдив, Пазарджик, Шабла, Сливен, София и агростанция Николаево, а най-ниски (41- 51 % от ППВ) - в областите: Добрич, Плевен, Кюстендил и Хасково.

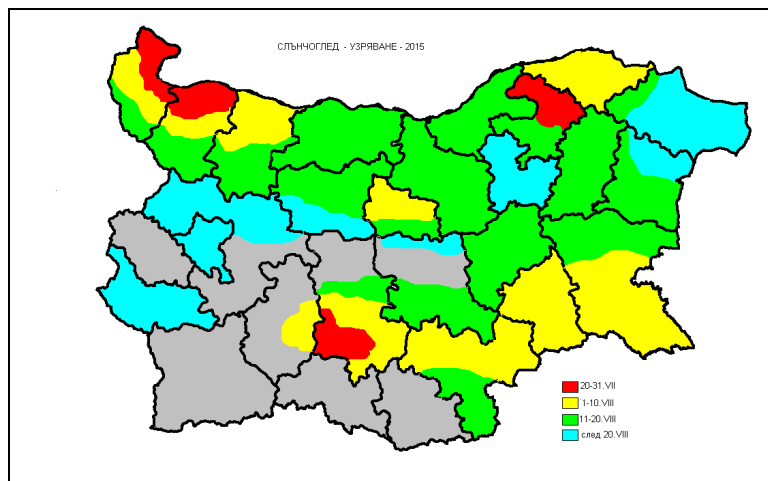
И през първите дни от третото августовско десетдневие времето се задържа хладно и дъждовно, с чести валежи, най-значителни по количество в Централна България и по северните части на Черноморието (35-85 l/m²), които се отразиха благоприятно на по-късните пролетни култури, повишиха допълнително нивата на почвените влагозапаси и подобриха условията за провеждане на сезонните почвообработки. Последвалото сухо, топло, а в края на месеца и горещо време предизвика намаление и промяна в нивата на влагозапасите в отделни райони на Северозападна, Североизточна и Южна България, където преваляванията през третата декада на август бяха под 7-10 l/m². На 27.VIII водните запаси при пролетните култури в еднометровият почвен слой бяха между 56 и 96 % от ППВ в по-голямата част от страната. Най-ниски стойности, под 55 % от ППВ, бяха измерени единствено в крайните Северозападни райони и около Свиленград, Кюстендил и агростанция Новачене (виж. прил. карта).

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

През първата половина на август агрометеорологичните условия се а от сухо, топло, а в по-голямата част от полските райони – и от горещо време. **Високите температури, с максимални стойности на много места над 36-37°C (Ново село – 38°C, Лом – 38°C, Свищов – 39°C, Плевен – 38°C, В.Търново – 38°C, Сандански – 39°C) и задълбочилият се дефицит на почвена влагопределяха нарушавайки нормалния ход на физиологичните процеси при късните земеделски култури, доведоха до скъсяване на междуфазните периоди в развитието на по-късните пролетници.** Сушата нанесе сериозни повреди при част от царевичните посеви (изсъхване на листната маса и на цели растения). На места в Източна България (в агростанциите Търговище, Исперих, Карнобат) царевичната беше силажирана преди да приключи репродуктивния стадий от развитието си. Поражения от лятната суша са констатирани и при слънчогледа – изсъхване на цели посеви на места в Горнотракийската низина. **Високите температури в съчетание с ниската атмосферна влажност бяха причина за стерилност при някои зеленчукови култури (като краставиците) от късното полско производство.**

До средата на август слънчогледът в част от полските райони встъпи във фаза узряване (вж. прил. карта).

При царевицата в зависимост от ранозрелостта и протичаха различни фази. При ранните хибриди царевица се наблюдаваше восьъчна и пълна зрелост, а при средноранните – в млечна зрелост. При соята протичаше начало на фаза узряване.

След сухото и горещото време през последните дни от второто десетдневие настъпи съществено понижение на температурите и значителна промяна в агрометеорологичните условия. Падналите повсеместни, на много места в страната значителни валежи в края на второто и началото на третото десетдневие на август бяха закъснели за част от пролетниците. Но те се оказаха решаващи за оцеляването на по-късните хибриди царевица, отглеждани при неполивни условия. Тези валежи се отразиха благоприятно и на есенно-зимните сортове овошки и на по-късните винени сортове грозде. **На 21.VIII на места в Южна България (агростанция Пловдив) разразилата се буря и падналите интензивни валежи нанесоха сериозни щети по зеленчуковите и овощните култури – механични повреди (полегнали и прекършени растения) при домати, пипера и патладжана, обрুলени плодове и счупени клони при овошките.**

През последната седмица на август настъпи стабилизиране на времето, повишение на температурите и промяна в агрометеорологичните условия. Наднормените температури в края на месеца, с максимални стойности надвишили на много места в полските райони 36-37°C, ускориха последните фази от развитието на късните земеделски култури. През третото десетдневие на август среднокъсните хибриди царевица встъпиха във восьъчна и пълна зрелост. При слънчогледа в полските райони се наблюдаваше масово техническа зрелост, при соята – масово фаза узряване, при памука – разпукване на плодните кутийки (агростанция Чирпан).

Тази година през август по-рано от обичайните срокове узряха по-ранните десертни сортове грозде (Брестовица, Болгар). През месеца при винените сортове лози се наблюдаваше прошарване (омекване на зърната). През третото десетдневие на август част от белите ранни винени сортовете грозде (Шардоне) встъпиха във физиологична зрелост. В края на месеца бадема и ореха в южните райони на страната встъпиха във фаза узряване.

3.ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

В началото на август приключи жътвата на пшеницата. Прибирането на слънчогледа започна през втората половина от месеца на места в полските райони на страната. **Получените добиви от слънчоглед са в широки граници - от 80 кг/дка (агростанция Любимец) до 240 кг/дка (агростанция Карнобат).**

През август продължи прибирането на узрялата зеленчукова, плодова и гроздова реколта. Растителнозащитни пръскания се провеждаха при зеленчуковите култури, отглеждани за есенно производство, при есенно-зимните сортове овошки и при късните винени сортове грозде.

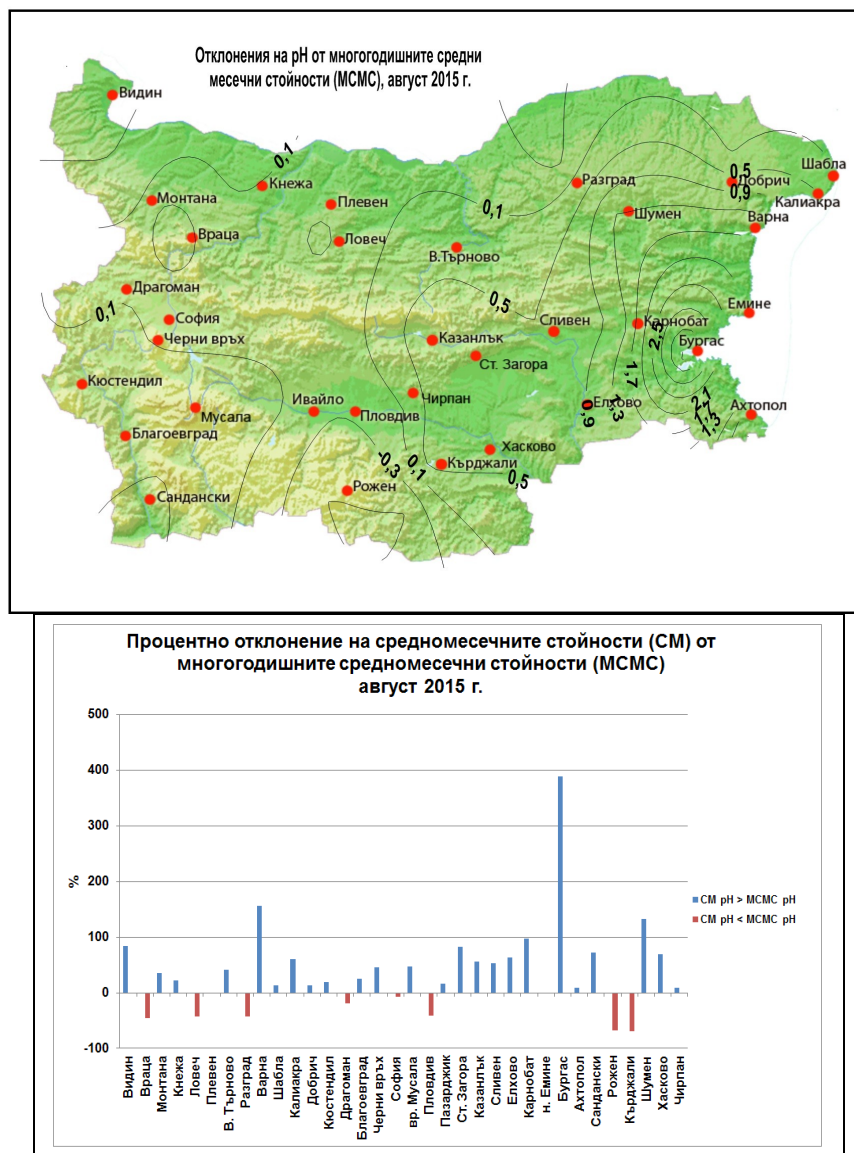
През месеца в районите, където агроусловията позволяваха, се извършваше дълбока оран и предсеитбени обработки на площите, предвидени за засяване с есенни култури.

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

1. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

Мрежата на НИМХ за мониторинг на химическия състав на валежите се състои от 34 станции на територията на цялата страна. Проби се събират 4 пъти в денонощието в основните синоптични срокове (0, 6, 12, 18 GMT). В момента на пробонабирането се измерва рН на валежа и стойностите се предоставят в реално време.

Стойностите, спрямо които се оценява киселинно-алкалния състав на валежите, са: $pH < 5$ – киселинни, $pH > 6$ – алкални, $5 \leq pH \leq 6$ – неутрални. Друг показател за оценка са многогодишните средни месечни стойности на рН за всяка станция. Те съдържат в себе си влиянието на подоблачния слой и характеристиките на водата в облака, която се извалява, т.е. тези стойности отразяват най-вероятните локални и адвективни фактори, които влияят на състава на валежа за дадения месец от годината. От статистическа гледна точка може да се очаква, че средните стойности за конкретния месец, който разглеждаме, ще се доближават до многогодишните средни месечни стойности.

През месец август е имало дъждове във всички станции от мрежата на НИМХ за химически състав на валежите. Измерена е киселинността на 79.4% от количеството на всички паднали валежи. Неизследвани са малките валежи и случаите на валеж при силен вятър по високите върхове на планините, когато събраните количества са недостатъчни за анализ.

В 70.59% от станциите измерените стойности са по-високи от съответните многогодишни средни месечни стойности (МСМС) на рН за август, изчислени за периода 2002-2010 г. В 26.47% от станциите те са по-ниски. По-ниски от типичните са стойностите в областите Враца, Ловеч, Плевен, Разград, Драгоман, София, Рожен и Кърджали, а в останалите са по-високи.

През август 20.6% от средните месечни стойности на рН са в киселинната област на скалата. В 14.7% от всички станции валежите са алкални и 64.7% от тях са неутрални. Слабо киселинни са валежите в областите Ловеч, Разград, Кюстендил, Драгоман, Мусала и Рожен. Слабо алкални са дъждовете, измерени в станциите Велико Търново, Варна, Калиакра и Шумен. Най-киселинни са средномесечните стойности за станция Враца, а най-алкални – в гр. Бургас.

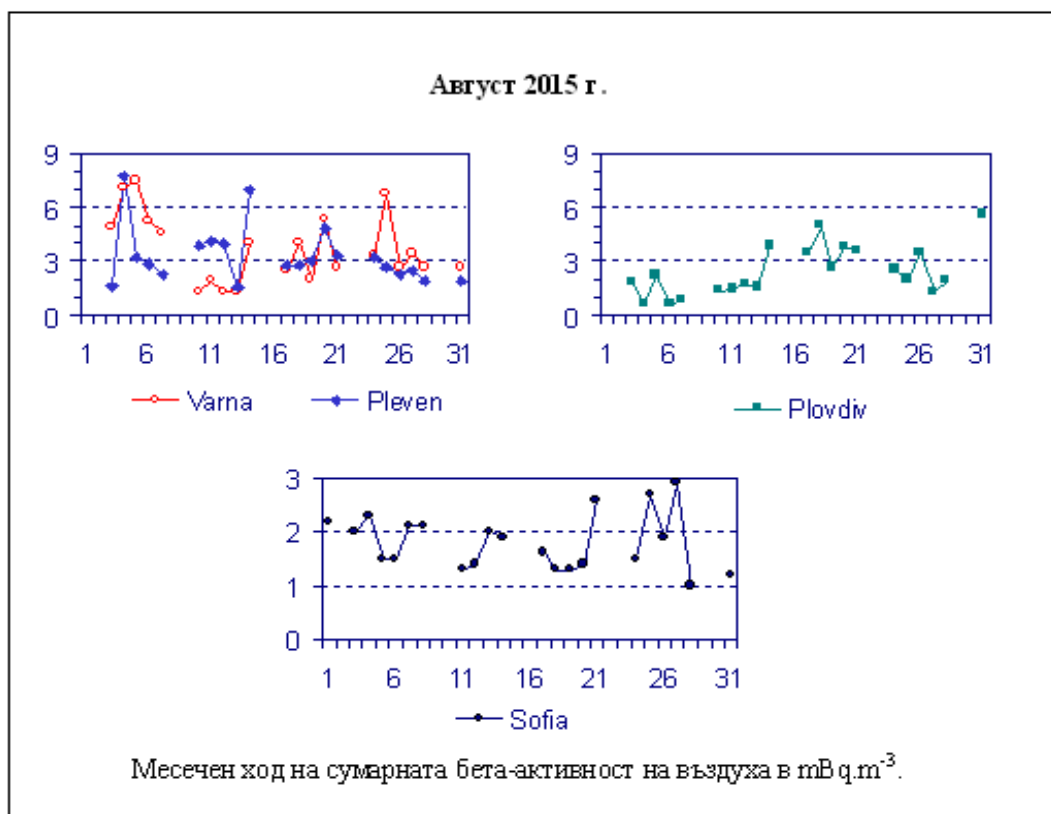
2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Мрежата за мониторинг на радиоактивността на атмосферата на НИМХ- БАН, се състои от станции за пробовземане по цялата територия на страната и 5 лаборатории в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи е основен, ежедневен метод за контрол на радиоактивността на атмосферата, тъй като преобладаващата част от техногенните биологично значими радионуклиди са бета-лъчители.

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух, измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен през август 2015 г. варират от 1.8 до 3.7 mBq/m³. Средните стойности са близки до тези през предходния месец. Максимална стойност на дневните концентрации е измерена на 4 август в Плевен. Поради технически причини липсват данни за радиоактивността на филтъра в Бургас.

При интерпретацията на данните трябва да се има предвид, че набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е преустановено от 2009 г.

Запазват се непрекъснатите наблюдения върху радиоактивността на атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета активност на атмосферните отлагания и валежите в станциите от мрежата на НИМХ през август 2015 г. са в границите на фоните вариации.

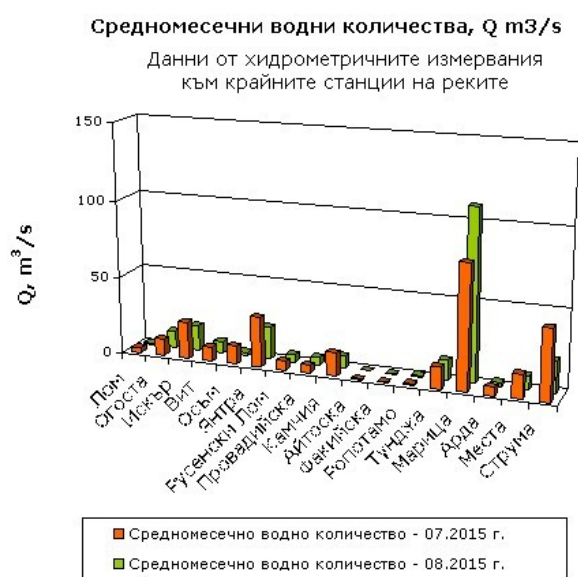

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

През месец август оттокът на по-голямата част от наблюдаваните реки е бил по-малък в сравнение с този от месец юли. **Общият обем на речния отток за страната е 798 млн. m³ и е с 28% по-малък спрямо обема на оттока през юли. В сравнение с август 2014 г. общият обем на речния отток е с 49 % по-малък.**

През месец август не бяха регистрирани значителни промени на водните нива. Средномесечните водни количества на наблюдаваните реки в по-голяма част от страната бяха около и под месечната нормата. Над нея бяха средномесечните водни количества в поречие Огоста както и в средното и долно течение на р. Марица.

В Дунавския водосбор обемът на речния отток е 247 млн. m³ и е с 33% по-малък спрямо предходния месец и с 76% по-малък в сравнение с месец август 2014 г. Колебанията на нивата през по-голямата част от месеца и в по-голяма част от реките бяха незначителни. В резултат на валежи в периода 16-17.VIII и 20-22.VIII, бяха регистрирани повишения на водните нива в

целия водосбор. По-значителни повишения са отчетени както следва: в поречие Огоста - до +25 cm, поречие Искър - до +90 cm, в поречие Осъм до +32 cm, в поречие Янтра с +60 cm, в поречие Русенски Лом - до +40 cm.

В Черноморския водосборен басейн обемът на речния отток за месец август е 45 млн. m³ и е с 43% по-малък спрямо месец юли и с 34% по-малък в сравнение с месец август 2014г. В резултат на валежи в периода 20-22.VIII има регистрирани повишения на р. Луда Камчия при Берово с +20 cm, на р. Факийска при Зидарово с +14 cm. В останалата част от реките бяха регистрирани незначителни промени на водните нива до +/- 10 cm.

Общият обем на оттока на реките в Източнороморския водосборен басейн за месец август е 413 млн.m³ и е с 12% по-малък спрямо юли тази година и с 22% по-голям спрямо август миналата година. В резултат на валежите в периода 20-22.VIII са регистрирани повишения до +12 cm на р. Тунджа при Елхово и +17 cm на р. Марица при Свиленград. Водните количества в поречия Тунджа и Марица бяха над месечната норма, а в поречие Арда под нея.

В Западнороморския водосборен басейн обемът на речния отток за месец август е 94 млн. m³ и е с 49% по-малък спрямо юли тази година и с 29% по-малък спрямо август миналата година. През по-голяма част от месец август бяха регистрирани незначителни промени на водните нива - до +/-5 cm. В резултат на валежи в периода 16-17 и 20-22.VIII има регистрирани повишения като по-значителни са +31 cm на р. Пиринска Бистрица при с. Горно Спанчево, р. Струма при Кресненско ханче - +17 cm, р. Места при Господиници - +20 cm.

През месец август средномесечните водни стоежи на р. Дунав в българския участък при всички измервателни пунктове бяха под месечните норми.

Забележка: Данните са за водни стоежи измерени в 08 ч. и водни количества определени по временни ключови криви.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През август изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и много добре изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 30 наблюдателни пункта или около 83% от случаите. Най-съществено беше понижението на дебита в басейна на платото Пъстрината, в Бистрец-Мътнишки, Искрецки, Милановски, Етрополски и Котленски карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска антиклинала, масива Голо бърдо, студени пукнатинни води в Източнородопски район и в част от Стойловска синклинала (Странджански район). В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 60% (от 19 до 56%) от същите стойности, регистрирани през юли. Покачване на дебита беше установено при 6 наблюдателни пункта, като средномесечните стойности са от 105 до 119% от същите стойности, регистрирани през юли. Най-съществено беше повишението на дебита в барем-аптски водоносен комплекс на Севироизточна България и в Чепински карстов басейн.

През август за нивата на подземните води от плиткозалягащите водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) пространствените вариации бяха с много добре изразена тенденция на спадане. Понижение на водните нива с 2 до 117 cm, спрямо юли, беше регистрирано при 60 наблюдателни пункта или при около 88% от случаите. Най-съществено беше понижението на нивата на много места в терасите на реките Дунав, Камчия и Тунджа, в Дупнишка, Карловска и Сливенска котловини. Предимно се понижиха нивата на подземните води в терасите на реките Огоста, Янтра, Струма и Места, в Софийска, Кюстендилска, Дупнишка, Карловска, Казанлъшка и Сливенска котловини, както и в Горнотракийска низина. Повишение на водните нива с 2 до 79 cm, спрямо юли, бе установено при 8 наблюдателни пункта, като по-съществено беше то на изолирани места в терасите на реките Дунав (Карабоазка низина), Марица, Тунджа и Факийска.

През август нивата на подземните води в Хасковски басейн предимно се понижиха с 20-26 cm.

Нивата на подземните води в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на измененията с отклонения от средните стойности за юли от -30 до 9 cm и много добре изразена тенденция на понижение.

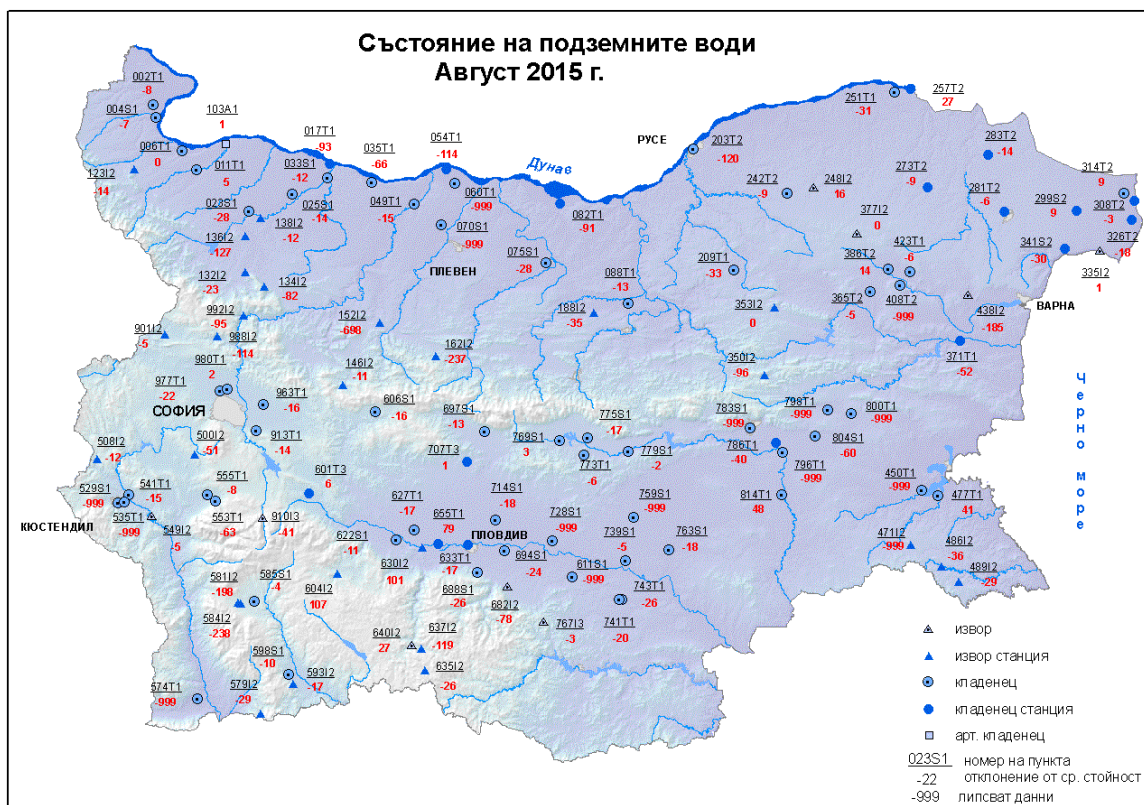
През август нивата и дебитите на подземните води в дълбокозалягащите водоносни комплекси и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите с по-добре изразена тенденция на спадане. Нивата на подземните води в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България имаха много добре изразена тенденция на спадане (от -120 до 89 cm). Разнообразни вариации (от -14 до 14 cm) с много добре изразена тенденция на спадане имаха нивата на подземните води в малм-валанжски водоносен комплекс на същия район на страната. Понижиха се нивата на подземните води в подложката на Софийски грабен и в приабонска система в обсега на Пловдивски грабен съответно с 3 и 12 cm. Повишиха се нивата на подземните води в Ихтиманска и Средногорска водонапорни системи съответно с 6 и 1 cm. През август се повиши дебитът на подземните води в обсега на Ломско-Плевенска и Варненска депресии съответно с 0.80 и 0.10 l/s, а се понижи в Джермански грабен с 0.030 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през август беше установена слабо изразена тенденция на покачване при 54 наблюдателни пункта или около 52% от случаите. Повишението на водните нива (с 1 до 324 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за август е най-съществено за подземните води в терасите на реките Камчия, Марица и Тунджа, в Софийска и Сливенска котловини, в Горнотракийска низина, в сарматски водоносен хоризонт, малм-валанжски и барем-аптски водоносни комплекси на Североизточна България, както и в Средногорска водонапорна система и приабонска система в обсега Пловдивски грабен. Предимно се повишиха водните нива в сарматски водоносен хоризонт и в малм-валанжски водоносен комплекс на Североизточна България.

Покачване на дебита с отклонения от месечните норми за август от 7.27 до 1648 l/s беше установено в 14 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то в басейните Златна Панега и сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България, както и в Гоцеделчевски, Разложки и Куклен-Добростански карстови басейни. В тези случаи повишението на дебита на изворите е от 146 до 187% от нормите за месец август.

Понижението на водните нива с 1 до 164 cm, спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за август, беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав (Карабоазка низина), Места, Марица и Русокастренска, в Карловска и Сливенска котловини, в част от Хасковски басейн, както и на изолирани места в барем-аптски водоносни комплекси на Североизточна България. Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 0.60 до 888 l/s, беше най-голямо в басейна на северното бедро на Белоградчишка антиклинала, в част от Бистрец-Мътнишки, Искрецки, Милановски и Етрополски карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска и Преславска

антиклинали и в част от Стойловска синклинала. В тези случаи дебитът на изворите е под 50% (от 20 до 47%) от нормите за август.

Директор на НИМХ проф. д-р Христомир Брънзов
Телефон: 02 975 39 96
Факс: 02 988 03 80, 02 988 44 94
Телефонна централа: 02 462 45 00
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66
e-mail: office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор доц. д-р Петьо Симеонов
Редактор д-р Милена Аврамова
проф. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Илиан Господинов
доц. д-р Мария Коларова
доц. д-р Марта Мачкова
доц. д-р Снежана Балабанова

Част I. М. Попова, доц. д-р И. Господинов, доц. д-р П. Симеонов
Част II. Д. Жолева, Я. Маринова, проф. д-р В. Казанджиев
Част III. гл.ас. д-р Е. Христова, доц. д-р Б. Велева
Част IV. инж. А. Гърдева, инж. И. Гълъбова, инж. Н. Филипов,
доц. д-р Г. Кошинчанов
Част V. доц. д-р М. Мачкова,
Уеб страница на Бюлетина. инж. Ц. Младенова

© Национален институт по метеорология и хидрология. Б А Н, 2015 г.

ISSN 1314-894X